

heer door derden en alles in eigen beheer houden. De eerste variant leverde een eenmalig bedrag vooraf op. Jansen:

‘Bovendien ben ik daarmee ook het hout kwijt. Terwijl de kans groot is dat na 15 jaar in één keer het bos wordt gekapt. Je hebt daar in feite geen zeggenschap meer over.’ In de offerte staat wel dat de eigenaar het gras tussen de bomen moet onderhouden, dat de percelen over land bereikbaar moeten zijn, dat er moet worden gezorgd voor een constante grondwaterstand en dat het beheer van de sloten voor eigen rekening is. ‘Ook wordt er gesproken over verrekening van de meeropbrengsten van het hout. Maar daar geloof ik niet zo in. Er zijn altijd wel argumenten aan te dragen dat de houtopbrengst tegen is gevallen. ‘Dat alles was voor mij voldoende reden om eens uit te rekenen wat de kosten van aanleg en exploitatie in eigen beheer zouden zijn.’

Ook zelf rekenen

‘Mijn berekeningen komen erop neer dat er f 30.000,- kan resteren voor het beheer

van dit bos van 15 ha. Gerekend is er dan met een aanlegsubsidie van 80 procent en de eenmalige bijdrage. Ook voor onderhoud/inboet in het eerste jaar is dan al een bedrag afgetrokken. De houtopbrengst moet nog komen’. Jansen vindt verder dat er meer keuzen zijn te maken. Er kan bijvoorbeeld meer arbeid in opkronen worden gestoken, zodat de populieren fineerhout in plaats van klompenhout opleveren. Ook kan de kap worden verdeeld over tien jaar (15 tot 25 jaar na aanleg). ‘Maar zonder dit fineerhout kwam ik al twee keer zo hoog uit met mijn opbrengsten dan in de offerte. Het risico is wellicht wat te hoog ingeschat bij de exploitatie door derden.’

Opmerkelijk vindt Jansen dat de politieke discussie uiteindelijk niet over het al dan niet produceren van hout is gegeven. Wensen om bijkomende recreatieve voorzieningen maken dat het populierenbos voor Leiderdorp er niet komt. Jansen: ‘Het blijft nu grasland: aantrekkelijk voor de gemeentekas, maar niet voor de bewoners die recreatieve mogelijkheden zoeken.’

Tuin en landschap, 9-4-'87

Populieren voor papierproductie in Tilburg

Net buiten de bebouwde kom in Tilburg-Noord plantte wethouder A. Driessen (werkgelegenheid) van Tilburg, op donderdag 18 maart de eerste boom van 2 ha groot populierenbos. Met de aanleg van dit stukje bos is Tilburg de eerste Middenbrabantse gemeente die een exploitatie-overeenkomst heeft gesloten met de Nationale Houtbank. Het terrein is eigenlijk een vijver, waarin bij een hevige regenval de rioleering overstort. Maar dat gebeurt maar zelden, weet men bij de gemeentelijke plantsoendienst. Het wordt daarom een uitermate geschikt terrein voor de aanleg van een populierenbos genoemd.

Wilgesnuitkever zorgt voor tegenslag bij de omvorming van griend in populier

*R.F. Knol,
Staatsbosbeheer, Flevoland*

Voorgeschiedenis

In 1985 kreeg het Staatsbosbeheer Flevoland van de Minister van Landbouw en Visserij opdracht om haar griendbedrijf om te vormen.

Dit griendbedrijf besloeg een bruto-oppervlakte van 140 ha.

Het griend is altijd geoogst in een twee-jarige cyclus, omdat dat enerzijds beter paste in het machinale oogsten en anderzijds zeer weinig aanleiding gaf tot de ontwikkeling van catastrofale insectenpopulaties.

In de zomer van 1985 is een aanvang gemaakt met de omvorming van de eerste 10 ha. Na de oogst van het griend in het voorjaar zijn de uitgelopen stobbetjes bespoten met Round-Up. Vervolgens is in september gewoeld om de in de loop der jaren vastgereden grond open te breken. In het voorjaar van 1986 zijn er plantgaten gebored en is de éénjarige populier geplant.

Aantasting

In het najaar van 1985 is de beslissing genomen om een deel van het twee-jarige griend

(15 ha) niet te oogsten. De redenen hiervoor waren dat het griend niet de vereiste lengte voor de verkoop had en dat een spreiding in de tijd van de omvorming goed uitkwam vanwege de aanwezige financiële middelen.

De kersverse populierenaanplant stond hierdoor rondom in het twee-jarige griend wat zijn derde groeijaar inging en dit bleek onverwachte gevolgen te hebben.

Eind juli 1986 zijn de eerste aantastingen van de grijze wilgesnuitlarve (*Cryptorhynchus lapathi* L.) waargenomen en in augustus 1986 was er geen tellen meer aan en kan het aantal kevers makkelijker per kilo aangegeven worden. Het resultaat was dat de goed aangeslagen populierenstreek van ± 1.50 m hoog doorboord was met talloze gaatjes. Elk van deze gaatjes geboord door de grijze wilgesnuitkever om één eitje in af te zetten.

Hoe ziet de kever en de larve er nu uit?

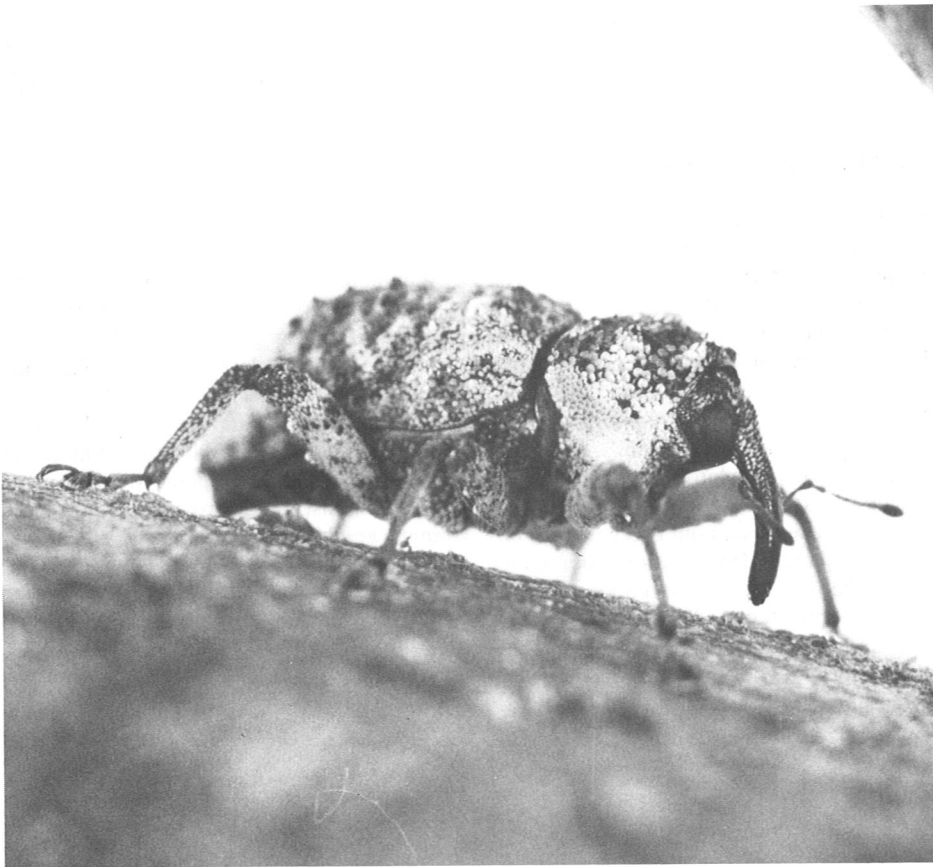
Kever: 6-9 mm lang; dekschilden grijsbruin, het achterste deel lichtgrijs of roze, bezet met zwarte, wrachtige haarbor-

stels; de snuit wordt in rust gelegd in een daartoe bestemde groef in het borststuk tussen de poten.

Larve: tot 12 mm lang; vuilwit, pootloos, bruine kop.

Levenswijze van de wilgesnuitkever

De kever legt van juni tot in oktober de eieren steeds afzonderlijk in de bast van stronken, stammen en takken, bij voorkeur in al bestaande weefselwoekeringen, bladlittekens en (in mindere mate) lenticellen. De larve verschijnt na ongeveer 14 dagen uit het ei en overwintert in een holte dicht onder de bast. Vroeg in het voorjaar vreet zij eerst oppervlakkig verlopende horizontale en/of verticale gangetjes die geleidelijk dieper in het hout gaan. De larve is in juni-juli volwassen en verpopt zich aan het einde van de gang, die ten dele met boorspanen is verstopt. Na enkele weken verschijnt de kever, die echter in de boom overwintert en deze pas in mei daaropvolgend verlaat. Vóór de ei-afzetting voert de jonge kever aan jonge twijgen een rijpingsvretterij uit, als gevolg waarvan de twijgjes boven de

Wilgesnuittorlarve.

aantastingsplaats kunnen afsterven. De ontwikkeling duurt twee jaar, waarbij in Nederland de kever gewoonlijk in de even-, de larve in de oneven jaren actief is.

Aantastingsbeeld en de gevolgen

Een larvegang in het hout en tussen bast en hout, met openingen waaruit boorsel wordt verwijderd. Later weefselwoekeringen en verdikking op de aantastingsplaatsen. De bast in de omgeving van de cambiale boorgangetjes verkleurt roodbruin. Verwelken van de bladeren, verdorren van de twijgen, sterven van takken of zelfs jonge boompjes. Het insect is in staat gehele wilgencultures (grienden) te vernietigen. In de populierenteelt heeft het en enkele maal aan jonge aanplantingen zodanige schade veroorzaakt dat, zonder bestrijding, de bomen als gevolg van de larvevreterij zeker zouden zijn gedood. Bovendien kunnen de aantastingen invalspoorten zijn voor secundaire beschadigers, bijv. bacteriën (*Pseudomonas*), schimmels (*Dothichiza*), insecten (wilgehouttrups, populierglasvlinder, enz.).

Bestrijding

De bestrijding van de grijze wilgesnuitkever en de larve kan alleen met giftige middelen en is in zijn totaliteit duur. Het

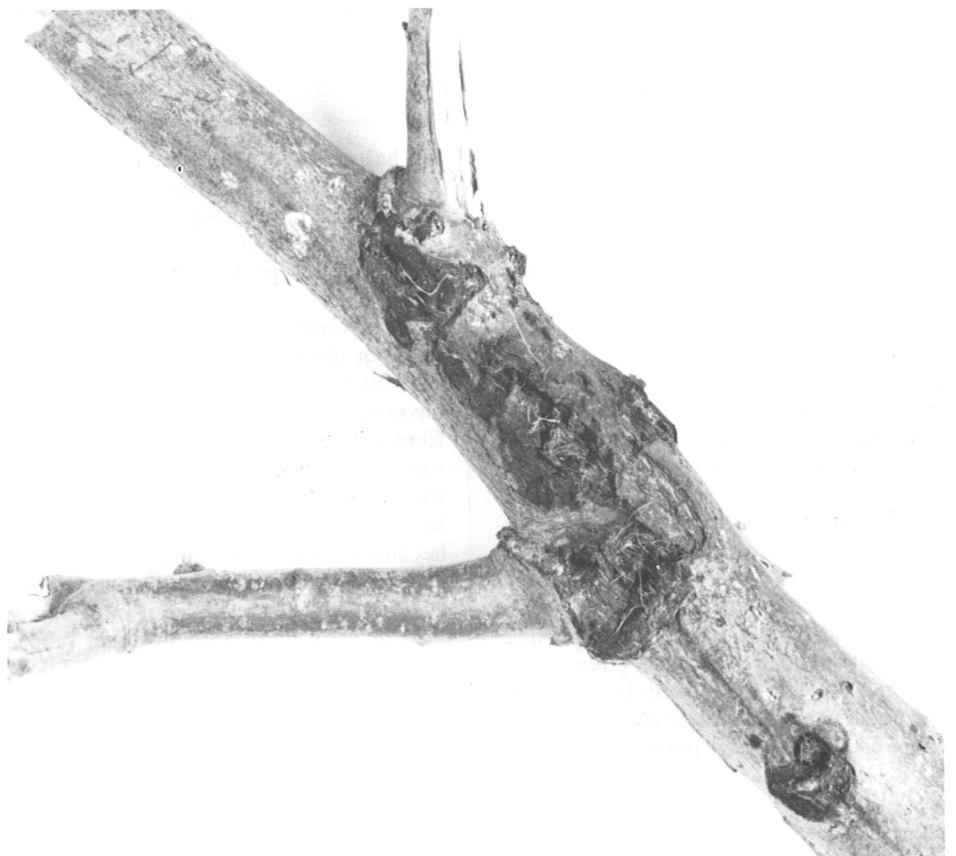
kwaad was trouwens al geschied middels het boren van de talloze gaatjes en het leggen van de eitjes. Besloten is toen om de populier in de winter 1986 - 1987 bij de grond af te zetten, het afgeknipte plantmateriaal te verbranden, de populier weer te laten uitlopen en in de loop van de zomer 1987 op ene te zetten. Het riskante van deze operatie is dat een zeer sterke veronkruiding van b.v. kleeftkruid weleens tot een handmatige en dus durer bestrijding kan leiden. Inmiddels is in dezelfde winter 1986 - 1987 het drie-jarige griend geoogst welke rondom de populier stond. Al met al is het al een dure aangelegenheid en het is te hopen dat er géén verdere tegenslagen meer bijkomen.

Conclusie

Catastrofale insectenaantastingen kunnen niet alleen binnen drie- en meer-jarige grienden plaatsvinden maar strekken zich ook daarbuiten uit naar populieren- en wilgenbeplantingen.

Bron

- Veldwaarnemingen.
- Bosbescherming; uitgeverij Pudoc.

Aantastingsbeeld.